

Miljödepartementet

Att: m.remisssvar@regeringskansliet.se

Kopia: anna.cedrum@regeringskansliet.se, malin.johansson@regeringskansliet.se

Stockholm 2021-03-15

Remissyttrande över genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning

Ärendenummer: M2020/02035

Sveriges Bryggerier är den svenska bryggerinäringens branschorganisation sedan 1885. Våra medlemmar producerar öl, cider, vatten, läsk och blanddrycker. Vi arbetar med branschgemensamma frågor rörande produktion, tillväxt, samhällsansvar och hållbarhet.

YTTRANDE

Sveriges Bryggerier har tagit del av regeringens förslag till hur Sverige ska implementera EU:s direktiv för engångsplast. Förutom implementering av direktivet föreslår regeringen ytterligare åtgärder för att:

- Öka andelen flergångsalternativ istället för engångsmuggar och tallrikar
- Öka andelen återvunnen plast
- Minska nedskräpningen (även för produkter som inte omfattas av engångsplastdirektivet)

Sveriges Bryggerier delar Sveriges och EU:s ambition att minska vissa plastprodukters negativa miljöpåverkan. Plast är en viktig förpackningstyp för dryckesbranschen, med enastående egenskaper som gör den säker för transport och förvaring av livsmedel. Dock är det problematiskt om plasten tillverkas av jungfrulig fossil råvara och inte samlas in och återvinns. I syfte att motverka nedskräpning och miljöförstöring är det viktigt att skapa cirkulära system där plasten ses om råvara och inte som skräp. EU:s plastdirektiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019, lägger fram en del viktiga krav för att plast ska användas i cirkulära flöden, resurssmart och på ett sätt som minimerar nedskräpning. Sveriges Bryggerier ställer sig positiv till:

- Att direktivet lägger fram krav som leder till ökad materialåtervinning av förpackningar och att mer återvunnen plast ska användas.
- Att direktivet definierar återvinning som sådant som faktiskt återvinns, samt att definitionen av återvinningsbarhet styrs av vad tekniken och systemen kan återvinna, vilket betyder att det kan utvecklas över tid. Direktivet skapar också jämförbarhet inom EU.
- Att direktivet också lyfter konsumetansvaret och inför straffansvar för ringa nedskräpning.
- Att det finns administrativa lättnader för små företag gällande information och rapportering till myndigheterna.
- Att avgifterna skall betalas in till en myndighet som sedan fördelar dem till kommunerna. Det bör underlätta för en tydligare och likabehandlande administration.
- Att det införs krav på representant i Sverige för att motverka friåkare vad gäller producentansvaret
- Att även utländska e-handlare med försäljning direkt till konsument inkluderas i producentansvaret och att svårigheterna med tillsyn av dessa utreds.

Följande punkter kräver dock ytterligare kommentarer:

7.4 Förbud för engångsmuggar med mer än 10% plast.

Förbudet mot engångsmuggar av plast är mer långtgående än SUP-direktivet kräver. Förbudet är onyanserat och slår med bredsida på alla typer av plast, oavsett dess miljöpåverkan. Sveriges Bryggerier anser att undantag bör göras för muggar som består av en hög andel återvunnen, biobaserad plastråvara och som är materialåtervinningsbara, eftersom de har en väsentligt lägre klimatpåverkan. Förbudet bör enbart gälla plastmuggar som består av jungfrulig fossil plast.

8.1 Återanvändbara muggar och matlådor ska tillhandahållas

Även detta förslag går utanför SUP-direktivet. Här saknar Sveriges Bryggerier en konsekvensanalys för att förstå förutsättningarna för ett sådant system.

Livsmedel kräver noga hygien och kvalitetssäkrat handhavande. Använda lådor och behållare måste ingå i ett kontrollerat system för återlämning, disk och distribution. Lådorna måste designas för att inte läcka, men också för att hålla för disk och transport. Detta förutsätter ett antal aktörer som är villiga att gå in med kapital och ansvar för något sådant. I dagsläget finns få exempel att jämföra med, möjligen de svenska returglasbolagen som drivs av Sveriges Bryggerier. Den standardiserade

returglasflaskan har funnits i Sverige sedan 1880-talet, men dagens system daterar till 1990-talet. Det krävs en huvudman som kan administrera tillverkning och insättning av förpackningar, kontrollera flöde och fördela kostnader.

För att förstå miljönyttan i ett optimalt system för returbara livsmedelsbehållare bör man mäta miljöpåverkan i alla delar. Hur ser den optimala muggen eller mathållaren ut? Hur många vändor måste den tåla för att vara mer hållbar än en engångsförpackning? Returglasflaskan för 33cl snurrar tex i genomsnitt 40 gånger innan den kasseras. Hur ska disken ske och hur mycket energi kräver det? Frågetecken uppstår också om systemen ska var lokala, regionala eller rikstäckande. För att ett sådant system ska fungera behöver också konsumenterna vara villiga att delta i systemet. Det krävs tillgänglighet, information och tydlighet.

Implementeringstiden på 2,5 år måste anses som knapp om detta ska vara ett krav. Det står fortfarande oklart vem som ska initiera detta och vara huvudman för ett sådant system och vad som krävs för att behållarna ska vara både konsumentvänliga och livsmedelssäkra. Slutligen anser vi att det inte ska vara tvingande att tillhandahålla flegångsförpackningar om man övergår till biobaserad och återvunnen plast, alternativt andra återvinningsbara material.

9.1 Fler plastflaskor och metallburkar ska samlas in genom ett godkänt pantsystem

Sveriges Bryggerier är en av tre delägare i det nationella pantsystemet Returpack. Redan på 80-talet såg svenska regeringen behovet av ett starkt producentansvar för att samla in och ta hand om de burkar som då introducerades på marknaden. Bryggeribranschen beslöt då att själva bygga upp ett system som säkerställde insamling och återvinning. Detta utökades sedan till att inkludera PET-flaskorna. På grund av detta tidiga initiativ har Sverige idag ett framgångsrikt pantsystem för aluminiumburkar och PET-flaskor. Många av de problem med nedskräpning och materialsvinn som råder inom EU gällande just PET-plast, är därför inte relevanta för Sverige.

Direktivet föreslår att fler förpackningar för olika typer av dryck ska ha krav på sig att ingå i ett retursystem för att få säljas. Detta ligger i linje med det arbete som redan pågår inom Returpack som öppnat upp för frivillig anslutning för dryck baserad på frukt. Även Sveriges Bryggerier ser positivt på utökningen av anslutna aktörer till pantsystemet. Dock krävs ett förtydligande av vad som menas med dryck. Det finns idag på marknaden många produkter som säljs på flaska, men mer bör betraktas som mat eller mellanmål. Dessa kan enligt Returpack vara svåra att hantera i systemet och riskerar att försämra kvaliteten. Som köpare och användare av PET-plasten i det

cirkulära systemet, är det av yttersta vikt för bryggerierna att kraven tar hänsyn till återvinningssystemets förmåga att hantera nya produkter.

9.2. Krav på att lämna uppgifter om plastflaskor och metallburkar – utförsel/införsel

Enligt förslaget ska Returpack vara skyldig att lämna uppgifter till Naturvårdsverket om hur många PET-flaskor som lämnar landet genom gränshandel. Mängden flaskor ska då räknas bort vid beräkning av den nationella återvinningsgraden. Syftet är gott och stöttas av Sveriges Bryggerier, även om vi ser vissa svårigheter. Returpack har inte laglig möjlighet att kräva in sådana uppgifter från gränsbutikerna, varför detta krav är svårt att ställa. Frågan om införsel- och utförsel av dryck är dock viktig och bör utredas vidare för att bidra till bästa möjliga underlag gällande återvinningsgraden.

10.4 Avgifter för att bekosta städningen av produkter som skräpats ner på platser utomhus

Sveriges Bryggerier anser att det är orimligt att lägga en nedskräpningsavgift på PET-flaskor upp till 0,6 l. PET utgör endast en liten del (0,1%) av den totala nedskräpningen och dryckesproducenterna betalar redan idag en förpackningsavgift till pantsystemet för varje PET-flaska som sätts på marknaden för att bekosta insamlingsystemet. Totalt betalar producenterna 250 – 300 miljoner kr per år.

Producenterna bedriver även ett omfattande informationsarbete, både enskilt och gemensamt, bland annat genom varumärket Pantamera. Pantamera drivs sedan 2004 av Returpack för att öka återvinningen av burkar och PET-flaskor och används för att kommunicera med konsumenter både i reklamkampanjer och i övriga aktiviteter. Totalt investeras ca 49 miljoner kronor per år.

Returpack och dess anslutna producenter är även tillsammans med Naturvårdsverket stiftare av stiftelsen Håll Sverige Rent, vilket är ytterligare ett exempel där dryckesproducenterna redan investerat i stora åtgärder för att minska nedskräpningen. Håll Sverige Rent drivs fortsatt idag med betydande årliga bidrag från näringslivet genom Returpack, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, Sveriges Bryggerier och enskilda företag.

I direktivet föreslås också att ett retursystem ska vara skyldig att tillhandahålla insamlingskärl utomhus, även på platser där kommunen har renhållningsansvar. Detta ser Sveriges Bryggerier som positiv och hoppas det ska underlätta dialogen mellan återvinningssystemet och kommunerna, i ett gemensamt åtagande att minska nedskräpningen och öka återvinningen av den värdefulla PET-råvaran. Detta är dock en investering som indirekt måste göras av producenterna via Returpack, vilket ytterligare

pekar på det orimliga i att kräva att producenter som ingår i ett retursystem och redan investerar betydande summor, också ska betala ytterligare för konsumenternas nedskräpning genom en avgift.

Det finns i utredningen argument varför nedskräpningsavgift inte är lämpligt för vissa förpackningar. Dessa argument borde appliceras även på PET -flaskor under 0,6 l:

Att ta ut en avgift för dessa produkter som ska täcka kostnaderna för nedskräpning kan därför inte anses vara det mest kostnadseffektiva sättet att åtgärda problemen med nedskräpning från dessa produkter. Inte heller kan det anses proportionellt att ta ut en avgift vid en mycket begränsad nedskräpning. Problemen med nedskräpning från dessa produkter bör i stället hanteras genom de övriga åtgärder som vidtas för att minska nedskräpning av produkterna. (10.4 s 137)

För det fall att avgiften genomförs bör den samordnas med befintlig rapportering som görs inom producentansvaret för att minska den administrativa bördan för företagen. Det är också viktigt att begreppet producent blir tydligt så att inte samma förpackning beläggs med dubbla avgifter. I 19§ framgår att olika producenter kan vara avgiftsskyldiga för samma produkt.

Direktivet anger att nedskräpningen ska mätas regelbundet och ligga till grund för revideringar av avgiften per förpackningsslag. Det är då viktigt att en minskad intäkt för kommunerna i det fall ett nedskräpningen av ett förpackningsslag minskar, inte kompenseras genom att istället öka avgifterna för andra. Det är inte heller specificerat med vilken frekvens eller noggrannhet som kommunerna skall göra plockanalyser av de olika engångsartiklarna som omfattas av föreskriften, eller hur de olika renhållningslösningarna i kommunerna ska se ut. Detta gör att kvalitén på underlaget till avgifter som kommunerna skickar till Naturvårdsverket kan variera kraftigt och leda till att sättandet av avgifter är rättsosäkert.

10.6.2 Mål för minskad nedskräpning

Direktivet anger att nedskräpningen ska minska med 50% mellan 2024 och 2030. Sveriges Bryggerier ser givetvis positivt på minskad nedskräpning, men vill påpeka vikten av att ha en bra och genomtänkt mätmetod redan vid noll-mätningen 2024. Det blir till exempel missvisande att jämföra en mätning från vintertid med en mätning från sommartid. En fråga är också om EU planerar att ta fram en harmoniserad standard för mätning och avstämning mot nedskräpningsmålet, så att jämförelser inom unionen blir rättvisande.

11 Krav på märkning på muggar som är engångsplastprodukter

Kravet på märkning från och med 3 juni 2021 har för kort framförhållning då vägledningen ännu inte kommit. I det fall att direktivet ändå vidhåller den 3 juni 2021, bör kontrollmyndigheten vidta en pragmatisk syn och fokusera på implementering och påminnelser, snarare än marknadsböter under 2021.

Sveriges Bryggerier vill också lyfta fram att det är viktigt att ta hänsyn till de ledtider som uppstår när varor redan satta på marknaden ska ut till konsument, det vill säga varor som redan sålts av muggproducenter till bland annat bryggerierna. Det kan finnas en inte helt obetydlig andel sådana engångsmuggar hos bryggerierna, då alla planerade event, festivaler och tillställningar som planerades för 2020 fick ställas in på grund av covid-19. Dessa muggar är redan ute på marknaden, men ligger i lager och kommer troligen ut till konsument under sommaren och hösten 2021, givet att pandemin tillåter.

Det är viktigt att dessa, redan producerade och sålda plastmuggar, används för att undvika plastspill. Men det finns en risk att de slängs om det kommer krav på att märka upp dessa manuellt med enskilda klisterlappar – den informationen måste kunna ges på annat sätt – som info vid köptillfället tex.

Vi förutsätter att den informationsbild som finns i den delegerade akten anses omfatta de fyra punkter av information som behövs på muggen och att en producent som använder bilden, eller liknande, anses leva upp till kraven:

1. att muggen innehåller plast,
2. hur muggen i enlighet med avfallshierarkin i 15 kap. 10 § miljöbalken ska hanteras när den blivit avfall,
3. de sätt att bortskaffa muggen som ska undvikas, och
4. de negativa miljöeffekter som nedskräpning eller annat olämpligt bortskaffande av muggen ger upphov till.

12.1 För en hållbar hantering av engångsplastprodukter krävs mer information till konsumenterna och 12.2 Rapport om vilken information som lämnats

Det framgår inte med tydlighet i direktivet hur denna information ska nå konsumenterna. Det är inte klart om det förväntas märkning på produkten, information på webb-sidor eller kampanjer.

I det fall det förväntas framgå på förpackningen så sammanfaller den med kravet på märkning på muggar, men bör oavsett förtydligas med vilka förpackningar som

inkluderas. I övrigt borde kravet kunna uppfyllas genom redan befintliga kampanjer genom Pantamera, FTI och Håll Sverige Rent.

13 Utformning av dryckesbehållare – fastsatta korkar

Producenterna satsar nu mycket på forskning och utveckling för att kunna få fram fungerande korkar i enlighet med direktivet. Kraven är höga då korken också måste klara hygien- och säkerhetskraven. Dryckesproducenterna arbetar med många kolsyrade produkter vilket kräver särskild försiktighet. Nya korkkrav kräver också omställning i produktionen. Dryckesproducenternas produktionslinjer är anpassade efter särskilda krav och modeller. Likaså är det viktigt att materialet går att identifiera och att korkarna inte försvårar för identifiering vid pantamaskinerna.

Vid en implementering av kravet på fastsatta korkar är det viktigt att det sker i enlighet med den gemensamma standard som arbetas fram inom EU. Standarden är emellertid kraftigt försenad, varför tidslinjen är svår och en tidsfrist borde övervägas.

14.2 En förpackning ska gå att materialåtervinna till 75%

Kravet på återvinningsbara förpackningar är nödvändigt för att uppnå resurseffektiva och mer hållbara förpackningar. Det är dock viktigt att definitionen av återvinningsbar är helt tydlig. Huruvida en förpackning de facto är återvinningsbar beror inte bara på tekniken, utan även på ekonomi, kund och marknad. Det är också viktigt att ange om kravet på att 75% av förpackningen ska återvinnas enbart gäller primärförpackningar, eller också sekundär- och tertiärförpackningar, dvs om det är ett snitt av hela förpackningen. Det krävs mer tydlighet runt detta förslag.

För Sveriges Bryggerier,

Erika Danckwardt-Lillieström,
Kommunikation & Samhällskontakt